

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Виробнича практика 3 курс

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма 106 Географія

(назва програми)

Спеціальність 106 Географія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 10 Природничі науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники:

Присакар Віталій Борисович кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

[http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[1694\]\[caf_pers_id\]=1847&commands\[1694\]=item](http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[1694][caf_pers_id]=1847&commands[1694]=item)

Контактний тел. 0672699522

E-mail: v.prusakar@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Очні консультації: вівторок 14.00 до 15.00.

Онлайн консультації - середа 13.30 - 14.30

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Виробнича практика студентів є важливою складовою ланкою навчального процесу підготовки спеціалістів із вищою географічною освітою. Вона завершує загальногеографічну підготовку студентів, виробляє в них інтерес до самостійного наукового пошуку.

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою виробничої практики є формування у студентів професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних ринкових умовах; поглиблення та закріплення теоретичних знань; опанування студентами сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі їх майбутньої професії; виховання у студентів потреби постійно поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

3. Завдання навчальної дисципліни

Виробнича практика є поглибленням та закріпленням теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення професійно орієнтованих дисциплін шляхом отримання практичних навичок; ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва; відпрацювання вмінь і навичок з спеціальності, а також збір матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

Для проходження виробничої практики студентами методом стажування використовуються установи різного профілю діяльності (статистичні, природоохоронні, землеуправління, наукові та ін.), навчальні заклади, наукові лабораторії факультету, громадські організації та інші об'єкти, що пов'язані з організацією та управлінням відповідного профілю міста Чернівці та області, інших областей на основі договорів з навчальними закладами.

Установи повинні відповідати сучасним вимогам, тобто застосовують передові форми та методи управління й організації виробничої, планово-економічної роботи, організації праці та управління. Крім того, штат установи має бути укомплектований висококваліфікованими фахівцями, здатними створити відповідні умови студентам у здобутті професійних навичок.

Студенти зобов'язані пройти практики у встановлені навчальним планом терміни, виконати програму практик, скласти визначений програмою звіт. Під час практики студенти повинні дотримуватися встановлених правил техніки безпеки. Керівники практики від кафедр забезпечують організацію і проведення практик відповідно до навчального плану, наскрізної і робочих програм практик, проводять інструктажі студентів та контролюють дотримання ними правил техніки безпеки, контролюють проходження практики, оцінюють її

результати відповідно до поданих студентами звітів.

Захист практики може відбуватись у дистанційному режимі із використанням платформи Google meet.

4. Пререквізити. Немає.

5. Результати навчання

Загальні компетентності:

1) здатність розуміти предметну область та професійну діяльність з огляду на завдання та практичне значення метеорології і кліматології у становленні географа;

2) здатність працювати в команді презентуючи спільні пошукові роботи, під час дискусії, виконуючи лабораторні розрахункові роботи та елементарні метеорологічні спостереження

3) здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел формуючи джерельну базу інформації та окремих лабораторних робіт і завдань,

4) здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

5) здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, пов'язаними із постійним прогресом наук

Спеціальні (фахові) компетентності:

1) здатність застосовувати кількісні методи при фізико-географічному дослідженні;

2) здатність інтегрувати польові інструментальні та лабораторні візуальні спостереження за довкіллям у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і елементів моделювання.

3) знання і використання специфічних для фізичної географії теорій, законів та принципів та методів.

4) здатність ідентифікувати відомі об'єкти, явища, процеси в географічній оболонці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен :

Знати: - теоретичні засади комплексних ландшафтознавчих загальнонаукових і прикладних досліджень; - методику картографування і дослідження властивостей природних територіальних комплексів; - основні властивості та закономірності поширення природних компонентів - гірських порід (геологічна будова і рельєф), повітря (клімат), поверхневих вод, ґрунтів, рослинного і тваринного світу; - основні властивості і закономірності поширення ландшафтних комплексів; - види компонентної і територіальної організації визначення особливостей генези і функціонування об'єктів дослідження; - особливості розвитку різних форми просторової організації суспільства у досліджуваному районі, області, місті; - особливості використання сучасних інформаційних технологій та ГІС представлення об'єкта дослідження; - теоретичні та практичні аспекти проведення аналізу структури і функцій об'єкта дослідження; - теоретичні та практичні аспекти проведення аналізу функціонування

об'єкта за матрицею SWOT.

Вміти: - самостійно проводити польові фізико-географічні дослідження; - систематизувати і узагальнювати зібрані матеріали; - представляти матеріали у картографічній формі, у вигляді таблиць, графіків тощо; - створювати бази даних за допомогою комп'ютерної техніки та геоінформаційних технологій; - комплексно характеризувати територію, фізико-географічні об'єкти та явища; - встановлювати взаємозв'язки, залежності і закономірності, робити наукові висновки; - розробляти рекомендації прикладного характеру: - види компонентної і територіальної організації визначення особливостей генези і функціонування об'єктів дослідження; - особливості розвитку різних форми просторової організації суспільства у досліджуваному районі, області, місті; - особливості використання сучасних інформаційних технологій та ГІС представлення об'єкта дослідження; - теоретичні та практичні аспекти проведення аналізу структури і функцій об'єкта дослідження; - теоретичні та практичні аспекти проведення аналізу функціонування об'єкта за матрицею SWOT.

Набути навичок: - комплексних загальнонаукових і прикладних ландшафтних досліджень; - створення загальнонаукових і прикладних ландшафтних карт - ландшафтно-інвентаризаційних, оціночних, рекомендаційних, прогнозних та інших; - укладання ландшафтних профілів; - ведення польової документації - польового щоденника, бланків комплексних загальнонаукових і прикладних досліджень фацій і урочищ, журналів і книг гідрометеорологічних, фенологічних та інших стаціонарних і напівстаціонарних спостережень, створення реєстрів зразків порід, рослин тощо; - опрацювання фондових (картографічних, цифрових, звітних та інших) фактичних даних; - створення комп'ютерних баз даних; - оформлення наукових звітів за результатами власних досліджень; - оцінки природного потенціалу ландшафтних комплексів та придатності їх для тих чи інших видів господарського використання чи охорони; - комунікації, взаємодії із різними відділами та рівнями влади у місцях локалізації об'єкта; - набуття нових зв'язків, знайомств та використання їх у своєму професійному зростанні; - формування, структурування та подачі інформації згідно наперед складеного плану.

6. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни _____													
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	3	5	4,5	135	1		108				27		залік
Заочна	3	5	4,5	135	1		8				127		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		Л	п	лаб	сем.	с.р.		л	п	Лаб	сем.	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1. Виробнича практика														
Тема 1. Всебічна підготовка до практики – навчально-методична, організаційна та технічна.	14		11			3	14		1				13	
Тема 2. Загальне ознайомлення з установою – об'єктом практики.	13		10			3	14		1				13	
Тема 3. Аналіз стану та результатів окремих напрямів діяльності установи – об'єкта практики. Управління персоналом.	12		10			2	14		1				13	
Тема 4. Ознайомлення з організаційними основами і методиками досліджень.	13		11			2	13						13	
Тема 5. Вивчення фізико-географічних і економіко-географічних особливостей території дослідження.	13		11			2	13		1				12	
Тема 6. Ознайомлення з науковою роботою установи.	14		11			3	13		1				12	
Тема 7. Проведення спеціальних досліджень.	14		11			3	13		1				12	
Тема 8. Проведення попереднього	14		11			3	13						13	

опрацювання матеріалу.												
Тема 9. Розробка пропозицій щодо удосконалення діяльності установи.	14		11			3	14		1			13
Тема 10. Опрацювання зібраних матеріалів.	14		11			3	14		1			13
Разом за змістовим модулем 1	135		108			27	135		8			127
Усього годин	135		108			27	135		8			127

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Керівниками практики використовуються дві форми контролю. Біжучий (щоденний) контроль полягає у вимозі строгого дотримання розпорядку дня методом журнального обліку. Паралельно з цим здійснюється контроль за виконанням даного завдання (фіксація зібраної інформації у щоденниках). Кінцевою формою контролю є залік за результатами проходження практики. Основою для зарахування заліку є дві форми звітності. Перша – поточна – щоденник, який заповнюється індивідуально. Друга – завершальна – звіт, який складається під час камеральних робіт.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ЗА ШКАЛОЮ ECTS ТА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	5 (відмінно) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання про досліджуване підприємство, регіон та предмет дослідження виходять за межі підручників і навчальних посібників та носять науковий й інноваційний. Знання використовуються вільно. Розповідь логічна, послідовна; мова правильна і виразна. Виражена самостійність та творчість мислення, наведені прикладів з практики. Відсутні пропуски і наявний повний комплект документів. Подано звіт, оформлений згідно діючих норм та правил. Студент здатен попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
80-89	B	4 (добре) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання про досліджуване підприємство та предмет дослідження достатньо хороші. Знання використовуються вільно. Наявні неістотні упущення у відповіді. Студент самостійно виправляє помилки й неточності з певною допомогою викладача. В достатній кількості представлені документи практики. Студент був присутній на усіх

			етапах практики. Самостійно використовує теорію у своїй діяльності. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
70-79	C	4 (добре) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання про досліджуване підприємство достатньо хороші. Знання використовуються вільно. Наявні неістотні упущення у відповіді. Студент самостійно виправляє помилки й неточності з певною допомогою викладача. В достатній кількості представлені документи практики. Здатний попереджувати помилкові дії, вибирати чи створювати оптимальні та ефективні дії, самостійно знаходити і усувати помилки.
60-69	D	3 (задовільно) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання посередні. У відповіді наявна значна кількість помилок, при неповному висвітленні питання, нечіткому поясненні. Відповідь нелогічна, непослідовна, представлено недостатній обсяг опрацьованих фондових документів або звіт оформлено без дотримання існуючих норм та правил. Студент здатний попереджувати помилкові дії.
50-59	E	3 (задовільно) зараховано	Студент виконав поставлені перед ним завдання. Знання посередні. У відповіді наявна значна кількість помилок, при неповному висвітленні питання, нечіткому поясненні. Відповідь нелогічна, непослідовна, представлено недостатній обсяг опрацьованих фондових документів або звіт оформлено без дотримання існуючих норм та правил.
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання не зараховано	Студент погано виконав поставлені перед ним завдання, не може пояснити основних понять, категорій. Відсутнє розуміння основних понять, уникнення захисту матеріалів практики або повна невідповідність суті відповіді студента змістові поставленого запитання.
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом не зараховано	Студент не виконав поставлених перед ним завдання, знання не продемонстровані.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

										Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T9 – ТЕМИ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Географія України: Методичні та програмні матеріали / за ред.. Я.І. Жупанського, К.Й. Кілінської. – Чернівці: Рута, 1997. – 130 с.
2. Геренчук К. І. Польові географічні дослідження / К. І. Геренчук, Е. М. Раковська, О. Г. Топчієв. – К. : Вища школа, 1975. – 248 с
3. Гуцуляк В.М. Ландшафтна екологія: Геохімічний аспект: навч.посібник/ В.М.Гуцуляк. – Чернівці: Рута, 2002. – 272 с.
4. Гуцуляк В.М. Ландшафтознавство : Теорія і практика: навч .посібник / В.М.Гуцуляк.- Чернівці: Наші книги, 2009 -312 с.
5. Денисик Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України: монографія /Г.І.Денисик.-Вінниця: Арбат,2009.- 292с.
6. Дзенис З. Г. Методология и методика социально-экономико-географических исследований / З. Г. Дзенис. – Рига : Зинатне, 1980. – 262 с .
7. Екологічні проблеми Буковини / За ред. В.П. Коржика. – Чернівці: Зелена Буковина, 2002. – 168 с.
8. Жупанський Я. І. Соціально-економічна картографія : підруч. для студ. геогр., топогр.-геодез., екон. спец. ВУЗів. / Я. І. Жупанський, П. О. Сухий. – Вид. 2-ге – Тернопіль : Астон, 1997. – 274 с.
9. Исаченко А.Г. Основы ландшафтоведения и физико-географическое районирование./ А.Г.Исаченко. – М.: Высшая школа, 1991. - 366с.
10. Костриця М. Ю. Практикум з географічного краєзнавства / М. Ю. Костриця. – К. : Вища школа, 1979. -78с.
11. Курсові та дипломні роботи: Навчальний посібник / Укл. С.М. Білокриницький, Ж.І. Бучко, В.О. Джаман та ін. – Чернівці: Рута, 2003. – 80 с.
12. Луговой В. В. Методичні рекомендації до проведення польової практики з економічної і соціальної географії / Луговой В. В., Луцишин П. В., Назарук В. Т. – Луцьк : ЛДПІ, 1980. – 69 с.

13. Мельник А.В. Основи регіонального еколого-ландшафтознавчого дослідження / А.В.Мельник.- Львів: Літопис, 1997.- 286с.
14. Михно В.Б. Мелиоративное ландшафтоведение: Учебное пособие./ В.Б.Михно. – Воронеж: Изд-во ВГУ, 1984. – 244с.
15. Пащенко В.М. Землезнання. Кн. перша. Методологія природничо-географічних наук. / В.М.Пащенко. – Київ: Б.в., 2000. – 320с.
16. Пащенко В.М. Методологія постнекласичного ландшафтознавства. / В.М.Пащенко,- К.: Вища школа, 1999.-284 с.
17. Полевые практики по географическим дисциплинам / под ред. В. А. Исаченко. – М. : Просвещение, 1980. – 223 с.
18. Природа Чернівецької області / за ред. К. І. Геренчука. – Львів : Вища школа, 1975. – 174 с.
19. Тойн П. Методы географических исследований / П. Тойн, П. Ньюби. – М. : Прогресс, 1977. – Вып. 1. – 270 с.
20. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики / О.Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.
21. Шищенко П.Г. Принципы и методы ландшафтного анализа в региональном проектировании/ П.Г.Шищенко.- К.: Фотосоциоцентр, 1999. – 284 с.

Додаткова

1. Геренчук К.І. Польові географічні дослідження. /К.І.Геренчук, Е.М.Раковська, О.Г.Топчієв. -К.: Вища школа,1975.- 248 с.
2. Гродзинський М.Д. Ландшафтна екологія: підручник. / М.Д.Гродзинський,- К.: Знання,2014.-550с.
3. Гуцуляк В.М. Геохімія ландшафту : навч. посібник./ В.М.Гуцуляк.- Чернівці:Рута,2004.- 83с.
4. Жучкова В.К. Методы комплексных физико-географических исследований. /В.К.Жучкова, Э.М.Раковская.-М.:Высшая школа, 2004.-368с.
5. Малишева Л.Л. Ландшафтно-геохімічна оцінка екологічного стану території. /Л.Л.Малишева.-К.: РВЦ «Київський ун-т», 1998.-131с.
6. Мельник А.В. Ландшафтний моніторинг / А.В.Мельник, Г.П.Міллер.- К.: Вища школа.- 148с.
7. Міхелі С.В. Українське ландшафтознавство : курс лекцій / С.В.Міхелі.-Київ: Абетка - Нова,2002.-194с.
8. Некос В.Е. Основи загальної екології. /В.Е.Некос.- Харків: Торнадо,1999.- 192с.
9. Петлін В.М. Прикладне ландшафтознавство / В.М.Петлін.- К.: ІСДО,1993.-92 с.

10. Шищенко П.Г. До питання про ландшафтний моніторинг України / П.Г. Шищенко, Л.Л.Малишева, О.Ю.Дмитрук //Фізична географія та геоморфологія.- 2001.-Вип.40.- С. 5-11

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет[Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.lawukraine.com.

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України[Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.